

EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS KOMMISSION

Bryssel den 21.12.2000
KOM(2000) 854 slutlig

2001/0024 (CNS)
2001/0025 (CNS)

**MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN TILL RÅDET OCH
EUROPAPARLAMENTET**

**Bekämpa människohandel och bekämpa sexuell exploatering av barn och
barnpornografi**

Förslag till

RÅDETS RAMBESLUT

om åtgärder för att bekämpa människohandel

Förslag till

RÅDETS RAMBESLUT

om åtgärder för att bekämpa sexuell exploatering av barn och barnpornografi

(framlagda av Kommissionen)

MEDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN TILL RÅDET OCH EUROPAPARLAMENTET

Bekämpa människohandel och bekämpa sexuell exploatering av barn och barnpornografi – Två förslag till rambeslut

1. INLEDNING

Människohandel och sexuell exploatering av barn, inklusive barnpornografi är avskyvärda företeelser som ger anledning till allt större oro. Människohandel är inte bara ett sporadiskt förekommande problem som drabbar ett fåtal individer utan är en organiserad handel som har vittgående effekter på den sociala, ekonomiska och organisatoriska strukturen i våra samhällen. Denna hantering underlättas av globaliseringen och av modern teknik. I hela världen är tiotusentals människor, och särskilt kvinnor och barn, varje år föremål för handel i exploaterande syfte. Ett stort antal fall av sexuell exploatering av barn och barnpornografi förekommer. Europeiska unionens medlemsstater och kandidatländerna påverkas i hög grad av dessa gissel. En rad olika initiativ är nödvändiga: ett kraftfullt rättsligt skydd för alla människor, förebyggande åtgärder samt åtgärder för att säkerställa lämpligt skydd av och stöd till brottsoffren. Insatserna bör avse hela handelskedjan av rekryterare, transportörer, exploatörer och kunder. Om det skall bli möjligt att fastställa och genomföra en samlad strategi måste åtgärder vidtas för att försöka komma tillrätta med de grundläggande orsakerna till människohandel, som fattigdom, inbegripet kvinnors fattigdom, diskriminering mot kvinnor, arbetslöshet och brist på utbildning och resurstillgång. I synnerhet kvinnor och barn är utsatta och riskerar att bli offer för människohandel bland annat på grund av avsaknad av utbildning och arbetsmöjligheter. En heltäckande strategi måste därför också integrera ett tydligt jämställdhetsperspektiv.

Sedan 1996 har Europeiska unionen aktivt engagerat sig för att utveckla ett sektorsövergripande angreppssätt för att förhindra och bekämpa människohandel och sexuell exploatering av barn. Här bör exempelvis erinras om att rådet, med aktiv medverkan av kommissionen och Europaparlamentet, har inrättat initiativet och utbytesprogrammet Stop¹ och Daphne-programmet² för att bekämpa våld mot kvinnor och barn. I Stop-programmet har i synnerhet ett sektorsövergripande angreppssätt utarbetats där alla berörda aktörer engageras. Förutom betoningen på samarbete mellan myndigheter med ansvar för brottsbekämpning, läggs särskild vikt vid icke statliga organisationer och den ytterst viktiga roll de spelar för ett heltäckande och framgångsrikt tillvägagångssätt för att bekämpa människohandel och sexuell exploatering av barn. De icke statliga organisationernas betydelse understryks också genom Daphne-programmet som är särskilt utformat för att stödja ett tillvägagångssätt som vilar på de icke statliga organisationerna och deras arbete för att skydda och bistå de kvinnor och barn som är våldets offer.

I februari 1997 antog rådet en gemensam åtgärd³ om åtgärder mot människohandel och sexuell exploatering av barn i vilken medlemsstaterna enades om att se över sin relevanta straffrättsliga lagstiftning för att se till att vissa beteenden är straffbelagda och för att

---

¹ EGT L 322, 12.12.1996.

² Europaparlamentets och rådets beslut nr 293/2000/EG av den 24 januari 2000, EGT L34, 9.2.2000, s. 1.

³ EGT L 63, 4.3.1997.

stimulera till rättsligt samarbete. Europeiska unionens åtgärder har också i betydande grad bidragit till den ökande insikten om dessa företeelser och till att åtgärder vidtagits på internationell nivå vilket illustreras av det FN-protokoll om människohandel som nyligen slutförhandlades och som kompletterar konventionen om gränsöverskridande brottslighet.

På gemenskapsnivå har ytterligare impulser tillförts genom artikel 29 i Amsterdamfördraget, där människohandel och brott mot barn uttryckligen nämns. Därför togs dessa frågor också upp i den handlingsplan om genomförande av Amsterdamfördragets bestämmelser om upprättande av ett område med frihet, säkerhet och rättvisa som antogs av Europeiska rådet i Wien⁴. Därtill innehåller slutsatserna (punkterna 23 och 48) från Europeiska rådet i Tammerfors den 15 och 16 oktober 1999 uppmaningar till konkreta åtgärder på detta område. Europeiska rådet uttryckte härvid sin beslutsamhet när det gäller särskilt två aspekter. För det första att bekämpa dem som sysslar med människohandel och ekonomiskt utnyttjande av migrerande. Rådet anmodades att före utgången av 2000 anta lagstiftning om stränga påföljder för detta grova brott. För det andra att se till att insatserna för att enas om gemensamma definitioner, grunder för åtal och påföljder, i ett första skede koncentreras på bland annat människohandel, sexuell exploatering av barn och högteknologisk brottslighet. Därefter uppmanade Europeiska rådet i Santa Maria da Feira den 19 och 20 juni 2000 det tillträdande franska ordförandeskapet och kommissionen att med utgångspunkt i slutsatserna från Tammerfors skyndsamt föra arbetet på detta område vidare.

Kommissionen angav i sitt meddelande om en resultattavla för framsteg i skapandet av ett område med frihet och rättvisa i Europeiska unionen⁵ sin avsikt att före utgången av 2000 lägga fram förslag i syfte att anta åtgärder som i synnerhet fastställer gemensamma bestämmelser om de inslag i straffrätten som har anknytning till människohandel och sexuell exploatering av barn, med särskild hänvisning till barnpornografi på Internet. Europaparlamentet har i flera resolutioner⁶ också uppmanat till sådana åtgärder.

Förutom lagstiftningsåtgärder avser kommissionen att fortsätta en rad olika åtgärder för att bekämpa människohandel och sexuell exploatering av barn. Programmen Stop och Daphne är ytterst viktiga i denna strategi och kommissionen lade nyligen fram ett förslag till rådets beslut om en förlängning i två år av Stop-programmet. Detta bör möjliggöra koncentrerade insatser som innefattar såväl kandidatländerna som samarbete med tredje länder och internationella organisationer för att förhindra och bekämpa människohandel och sexuell exploatering av barn. I linje med tidigare strategiska dokument⁷ kommer budgetposter som avser kandidatländer och tredje länder också att användas för att stödja åtgärder som exempelvis informationskampanjer för att förhindra människohandel och för att ta upp de underliggande orsakerna till denna handel. Ett konkret exempel på detta är det Europeiska initiativet för demokrati och mänskliga rättigheter som ger stöd till icke statliga och internationella organisationer som arbetar för att främja mänskliga rättigheter för kvinnor, barn och andra utsatta grupper i tredje länder. När det gäller barnpornografi kommer handlingsplanen för att främja en säkrare användning av Internet genom att bekämpa skadligt och olagligt innehåll⁸ att tillämpas. I enlighet med rådets rekommendation 98/560/EG av den

---

⁴ EGT C 19, 23.1.1999.

⁵ KOM(2000) 167 slutlig, 24.3.2000.

⁶ Se t.ex. betänkande av den 19 maj 2000 om kommissionens meddelande till rådet och Europaparlamentet om vidare åtgärder i kampen mot kvinnohandel (A5-0127/2000) och lagstiftningsresolutionen av den 10 maj 2000 om republiken Österrikes initiativ inför antagandet av rådets beslut om att bekämpa barnpornografi på Internet (A5-0090/2000).

⁷ KOM(96) 567 slutlig av den 20 november 1996 och KOM(1998) 726 slutlig av den 9 december 1998.

⁸ EGT L 33, 6.2.1999.

24 september 1998⁹ om utvecklingen av konkurrenskraften hos den europeiska industrin för audiovisuella tjänster och informationstjänster genom främjande av nationella system för att uppnå en jämförbar och effektiv skyddsnivå för minderåriga och för den mänskliga värdigheten granskar också kommissionen de åtgärder som medlemsstaterna vidtagit, i synnerhet på området för självreglering, för att skapa ett förtroendefullt klimat i kampen mot distribution av olagligt innehåll, såvitt avser den mänskliga värdigheten, via audiovisuella tjänster och onlinetjänster.

2. KOMMISSIONENS FÖRSLAG

Eftersom frågor som rör människohandel och sexuell exploatering av barn har legat högt på Europeiska unionens politiska dagordning, har framsteg noterats i medlemsstaternas politik och lagstiftning. Trots denna positiva utveckling leder emellertid befintliga skiljaktigheter och motsättningar till att det i praktiken är svårt att bygga upp ett effektivt samarbete mellan myndigheter med ansvar för brottsbekämpning på dessa områden. I utarbetandet av föreliggande förslag har kommissionen beaktat att frånvaron av gemensamt antagna definitioner, grunder för åtal och påföljder i medlemsstaternas straffrätt har utgjort den främsta orsaken till att man vid genomförandet av den gemensamma åtgärden från februari 1997 har misslyckats med att nå de uppsatta målen. Syftet med kommissionens förslag till åtgärder för att bekämpa människohandel och sexuell exploatering av barn är att komma till rätta med denna otillfredsställande situation.

När det gäller förslaget till ett rambeslut om åtgärder för att bekämpa människohandel önskar kommissionen understryka att syftet är att täcka människohandel såväl för sexuell exploatering som för exploatering som arbetskraft. Eftersom det är ytterst viktigt att ta itu med de olika former av brottslig förflyttning av människor som internationella kriminella organisationer bedriver, bör det också betonas att kommissionens förslag till åtgärder för att bekämpa människohandel för exploatering skall ses som ett komplement till de viktiga initiativ som lagts fram av det franska ordförandeskapet¹⁰ om bekämpande av hjälp till olaglig inresa och olaglig vistelse.

När det gäller kommissionens föreliggande förslag till ett rambeslut om åtgärder för att bekämpa sexuell exploatering av barn samt barnpornografi, är syftet i synnerhet att förbättra bestämmelserna i den gemensamma åtgärden från februari 1997 genom att se till att det inte finns någon fristad för barnsexförbrytare som misstänks ha begått ett brott i ett annat land än hemlandet.

Därutöver är förslaget avsett att skyndsamt ta upp den oroande frågan om förekomst av barnpornografi på Internet för att visa Europeiska unionens beslutsamhet att genomföra gemensamma straffrättsliga bestämmelser på detta område och bidra till att förse Internetanvändare med en säker miljö, fri från brottslig verksamhet.

Kommissionen önskar slutligen understryka att dess förslag i tillämpliga fall har integrerat det arbete som bedrivs på internationell nivå genom FN-protokollet om människohandel och den kommande konventionen om Internetrelaterad brottslighet som utarbetas inom Europarådet. Kommissionen anser att det är viktigt att Europeiska unionen, genom rådets snara antagande av de föreliggande förslagen, visar sin tydliga vilja att ta upp kampen mot dessa oacceptabla kränkningar av mänskliga rättigheter och mänsklig värdighet genom att anta ett gemensamt

---

⁹ EGT L 270, 7.10.1998.

¹⁰ EGT C 253, 4.9.2000; förslagen har ännu ej antagits.

synsätt inom straffrätten och inleda ett utvidgat samarbete mellan myndigheter med ansvar för brottsbekämpning.

Till detta meddelande bifogas:

- Ett förslag till ett rambeslut om åtgärder för att bekämpa människohandel.
- Ett förslag till ett rambeslut om åtgärder för att bekämpa sexuell exploatering av barn samt barnpornografi.

Förslag till

RÅDETS RAMBESLUT

om åtgärder för att bekämpa människohandel

MOTIVERING

1. INLEDNING

Den 24 februari 1997 antog rådet en gemensam åtgärd om åtgärder mot människohandel och sexuellt utnyttjande av barn¹. Den gemensamma åtgärden omfattar en lång rad ämnen, såsom definitioner (utan att det påverkar mer specifika definitioner i medlemsstaternas lagstiftning), jurisdiktion, rättsförfarande, stöd till offren samt polissamarbete och rättsligt samarbete. Genom den gemensamma åtgärden åtog sig medlemsstaterna att se över sina gällande lagar för att se till att människohandel och sexuell exploatering av barn var straffbelagt.

Sedan den gemensamma åtgärden antogs 1997 har åtgärder och initiativ mot människohandel ökat avsevärt i antal och fått utökat innehåll såväl inom Europeiska unionen som på lokal, regional och internationell nivå i ett bredare sammanhang. Trots detta visar de kvarvarande skillnaderna mellan de rättsliga synsätten i medlemsstaterna att det finns ett uppenbart behov av ytterligare åtgärder för att bekämpa människohandel.

I artikel 29 i Amsterdamfördraget finns dessutom en tydlig hänvisning till människohandel. I den handlingsplan som antogs av Europeiska rådet i Wien² liksom i slutsatserna från Europeiska rådet i Tammerfors återfinns klara uppmaningar till ytterligare lagstiftningsåtgärder mot människohandel. Lagstiftning nämns också i kommissionens resultattavla³. En av de viktigaste händelserna på den vidare internationella scenen har varit Förenta nationernas konvention om gränsöverskridande organiserad brottslighet, och dess två kompletterande protokoll vilka ägnas åt smuggling av migrerande och människohandel. Kommissionen har deltagit aktivt i utarbetandet av dessa instrument. Viktiga inslag i protokollet om människohandel speglas också i detta förslag och har även utvecklats ytterligare.

Det uppsatta målet att skapa ett område med frihet, säkerhet och rättvisa inom Europeiska unionen bör göra det möjligt för medlemsstaterna att utarbeta ett rambeslut i vilket vissa aspekter av straffrättsligt och annat rättsligt samarbete förs ett steg längre än vad som tidigare var möjligt genom de instrument som stod till förfogande innan Amsterdamfördraget trädde i kraft eller genom instrument utarbetade på en bredare internationell nivå. I ett rambeslut bör exempelvis frågor som kriminalisering, straff och andra påföljder, försvårande omständigheter, jurisdiktion och utlämning tas upp på ett mer konkret sätt.

Sammanfattningsvis anser kommissionen att ytterligare insatser för att bekämpa människohandel krävs på unionsnivå. Användningen av ett rambeslut, ett instrument som infördes genom Amsterdamfördraget, kommer att stärka Europeiska unionens gemensamma strategi på detta område och fylla luckorna i gällande lagstiftning. Behovet av ett tydligt gemensamt synsätt på människohandel bör också ses mot bakgrund av den framtida utvidgningen av Europeiska unionen. Som redan angivits i resultattavlan har kommissionen därför beslutat att lägga fram ett förslag till ett rambeslut om tillnärmning av medlemsstaternas straffrättsliga lagstiftning, inklusive påföljder, beträffande människohandel.

---

¹ EGT L 63, 4.3.1997.

² EGT C 19, 23.1.1999.

³ KOM(2000) 167 slutlig, 24.3.2000.

I förslaget tas också upp övergripande rättsliga frågor, såsom jurisdiktion och samarbete mellan medlemsstaterna. Förslaget omfattar handel med människor för arbetskraftsexploatering och sexuell exploatering och innefattar inte sexuell exploatering av barn eller barnpornografi, eftersom dessa frågor behandlas i ett separat förslag. Uppdelningen i två rambeslut kommer att ge rådet möjligheter att fokusera på handel med människor som sker såväl för arbetskraftsexploatering som sexuell exploatering.

2. HANDEL OCH SMUGGLING

Kommissionen anser att uppdelningen på ett FN-protokoll om människohandel och ett FN-protokoll om smuggling av migrerande understryker hur komplicerade de olika former av kriminell förflyttning av människor är, som de internationella kriminella organisationerna bedriver. Medan smuggling av migrerande kan sägas utgöra ett brott mot staten och ofta innefattar ett intresse som delas av smugglaren och den person som smugglas, utgör människohandel ett brott mot person och sker i exploaterande syfte.

Kommissionen hyser därför åsikten att de franska initiativen⁴ om bekämpande av hjälp till olaglig inresa och olaglig vistelse hänför sig till smuggling av migrerande. Föreliggande förslag avser däremot människohandel med dess särdrag. Kommissionens uppfattning är att det franska initiativet om bekämpande av hjälp till olaglig inresa och olaglig vistelse och det här förslaget om människohandel kompletterar varandra och att de båda bidrar till att inom hela unionen bekämpa de allvarliga former av brottslig verksamhet som internationella kriminella organisationer bedriver.

3. RÄTTSLIG GRUND

Föreliggande förslag till ett rambeslut avser tillnärmning av medlemsstaternas lagar och förordningar på området för polissamarbete och rättsligt samarbete i straffrättsliga frågor. Det avser också till stor del "minimiregler avseende brottsrekvisit och påföljder på områdena organiserad brottslighet...". Den rättsliga grund som anges i ingressen till förslaget är därför artikel 29 med en uttrycklig hänvisning till människohandel, artikel 31 e och artikel 34.2 b i Fördraget om Europeiska unionen. Förslaget kommer inte att medföra några finansiella konsekvenser för Europeiska gemenskapernas budget.

4. RAMBESLUTET: KOMMENTARER TILL DE ENSKILDA ARTIKLARNA

Artikel 1 (människohandel för arbetskraftsexploatering)

I artikel 1 anges att medlemsstaterna är skyldiga att säkerställa att handel med människor för exploatering som arbetskraft är straffbart.

Människohandel definieras i artikeln och innefattar rekrytering, transport eller överföring av en person, inklusive hysande, efterföljande mottagande och överföring av kontroll över honom eller henne i syfte att utnyttja honom eller henne i tillverkning av varor eller tillhandahållande av tjänster. Denna definition speglar de viktigaste inslagen i en del av definitionen av människohandel i Förenta nationernas protokoll om människohandel.

---

⁴ EGT C 253, 4.9.2000; förslagen har ännu ej antagits.

Exploatering som arbetskraft definieras i artikeln som en överträdelse av arbetsmarknadsbestämmelser om löner, arbetstider eller säkerhet på arbetsplatsen. Hänvisningen till arbetsmarknadsbestämmelser är inte på något sätt avsedd att påverka medlemsstaternas arbetsmarknadsbestämmelser. Den är avsedd att ange en måttstock grundad på gällande bestämmelser om vad som är en godtagbar standard på arbetsmarknaden. Det bör understrykas att denna definition skall läsas tillsammans med definitionen av handel och kvalificerande rekvisit som exempelvis tvång. Därutöver innefattar brottet ett krav att personens grundläggande rättigheter, till exempel rättigheterna i stadgan över grundläggande rättigheter som tillkännagavs av Europeiska rådet i Nice, har undertryckts och fortsätter att undertryckas. Detta krav innefattar också brottsoffrets perspektiv (hans eller hennes grundläggande rättigheter) och inte endast förövarens uppträdande enligt de kvalificerande rekvisit som anges nedan. I artikeln anges också ett krav på pågående undertryckande av en persons grundläggande rättigheter.

När det gäller de rekvisit som kvalificerar handel med en person för exploatering som arbetskraft som ett brott, överensstämmer punkterna a och b med FN-protokollet om människohandel. Punkterna c och d, som delvis överensstämmer med FN-protokollet, täcker former av utnyttjande eller utövande av påtryckningar när en person utsätts för handel. Syftet är att ge en heltäckande beskrivning av brottsliga handlingar. Detta innefattar metoder som skuldslaveri, där en person inte har något annat val än att ge efter för påtryckningarna. Det innefattar också utnyttjande av personer i utsatt ställning, exempelvis personer som är mentalt eller fysiskt funktionshindrade eller som olagligt uppehåller sig på en medlemsstats territorium. Sådana människor befinner sig ofta i en situation där de inte har något val, eller uppfattar att de inte har något val, annat än att underkasta sig exploateringen. Dessa sistnämnda rekvisit säkerställer också att brottsbeskrivningen beaktar offrets särskilda situation och inte endast den gärning som människosmugglaren utför.

Det brott som beskrivs innefattar inte något uttryckligt krav på att offret skall överträda en gräns. Resonemanget följer här Europakonventionen och FN:s protokoll om människohandel, varvid man med människohandel vanligen avser internationellt organiserad brottslighet men det inte är nödvändigt att offret själv träder över en gräns. Tyngdpunkten i brottet människohandel bör läggas på det exploaterande syftet, snarare än på "flyttningen" över en gräns. Om kravet på förflyttning över en gräns skulle behållas skulle det uppstå en paradox varigenom en gemenskapsmedborgare som tvingas in i prostitution och blir föremål för handel inom sitt eget land skulle få sämre skydd än medborgare från tredje land. Tillvägagångssättet att inte inkludera krav på överträdande av en gräns innebär också att förslaget täcker "vidarehandel" ("re-trafficking") inom ett land, vilket i många fall utgör en integrerad del av handelskedjan/verksamheten.

Artikel 2 (människohandel för sexuell exploatering)

I artikel 2 anges att medlemsstaterna är skyldiga att säkerställa att handel med människor för sexuell exploatering är straffbart. Artikeln motsvarar till sin struktur och sitt innehåll artikel 1.

Sexuell exploatering innefattar avsikten att utnyttja en person inom prostitution, i pornografiska framställningar eller i produktion av pornografiskt material.

Artikel 3 (anstiftan, medhjälp, främjande och försök)

I artikel 3 anges att medlemsstaterna är skyldiga att säkerställa att anstiftan till, medhjälp till, främjande av och försök att bedriva handel med människor för exploatering som arbetskraft och för sexuell exploatering är straffbart.

Artikel 4 (påföljder och försvårande omständigheter)

I artikel 4 behandlas påföljder och försvårande omständigheter. I den första punkten anges att de brott som avses i artiklarna 1, 2, och 3 skall vara belagda med effektiva, proportionerliga och avskräckande påföljder, med ett maximistraff på minst sex års fängelse. Dessa straff är tillräckliga för att människohandel skall falla inom tillämpningsområdet för andra instrument som redan har antagits i syfte att utöka det polisiära och rättsliga samarbetet inom Europeiska unionen för att bekämpa organiserad brottslighet. Exempel på sådana instrument är den gemensamma åtgärden 98/699/RIF5 om penningtvätt, identifiering, spårande, spärrande, beslag och förverkande av hjälpmedel och vinning av brott och den gemensamma åtgärden 98/733/RIF6 om att göra deltagande i en kriminell organisation i Europeiska unionens medlemsstater till ett brott.

Eftersom människohandel innefattar mycket allvarlig brottslighet, anges i punkt 2 att medlemsstaterna skall säkerställa att påföljden för brott, när försvårande omständigheter föreligger, skall vara minst tio års fängelse. Kommissionens förslag att ange tio år som lägsta straff vid försvårande omständigheter bygger på bedömningen att möjliga straff för människohandel bör spegla brottets grovhet och ha kraftigt avskräckande effekt.

Tre omständigheter som skulle kvalificera brottet människohandel som grovt räknas upp. Dessa omständigheter utgör en minimilista, men påverkar inte ytterligare definitioner i medlemsstaternas lagstiftning. En ytterligare förklaring av vad som i detta rambeslut avses med dessa omständigheter är följande:

- ”De ger stora inkomster” skulle, i tillämpliga fall, tolkas analogt med grova koppleribrott och bör åtminstone innefatta att förövaren av den kriminella verksamheten berikar sig.
- ”Begås inom ramen för en kriminell organisation” skall tolkas i enlighet med artikel 1 i den gemensamma åtgärden 98/733/RIF om att göra deltagande i en kriminell organisation i Europeiska unionens medlemsstater till ett brott⁷.
- ”Utförs med särskild hänsynslöshet” avser graden av det våld eller de påtryckningar som utövas av den som bedriver handeln och graden av åsidosättande av offrets såväl fysiska som mentala hälsa och integritet. Ju allvarligare våld, påtryckningar eller åsidosättande, desto grövre är brottet.

Artikel 5 (juridiska personers ansvar)

Det är nödvändigt att också täcka situationen när juridiska personer är involverade i människohandel. Artikel 5 innehåller därför bestämmelser om att en juridisk person kan ställas till ansvar för de brott som avses i artiklarna 1, 2, och 3 och som i syfte att gynna dem begås av en person som agerar antingen enskilt eller som en del av den juridiska personens organisation. Termen ansvar skall tolkas så att den innefattar antingen straffrättsligt eller civilrättsligt ansvar (se också artikel 6 om påföljder).

---

⁵ EGT L 333, 9.12.1998, s. 1.

⁶ EGT L 351, 29.12.1998, s. 1.

⁷ EGT L 351, 29.12.1998, s. 1.

Därtill anges i punkt 2 att en juridisk person också kan ställas till ansvar när brist på tillsyn eller kontroll av en person i position att utöva kontroll har gjort det möjligt att begå brotten och gynnat den juridiska personen. I punkt 3 anges att rättsliga förfaranden mot en juridisk person inte utesluter parallella rättsliga förfaranden mot en fysisk person och i punkt 4 ges en definition av vad som i detta rambeslut avses med en juridisk person.

Artikel 6 (påföljder för juridiska personer)

I artikel 6 ställs ett krav på påföljder för juridiska personer. Där sägs att de skall vara effektiva, proportionerliga och avskräckande, vilket åtminstone innebär en skyldighet att införa bötesstraff eller administrativa avgifter. Andra tänkbara påföljder för juridiska personer anges också.

Artikel 7 (behörighet och åtal)

Människohandel är ett internationellt brott. Därför måste rättsliga motåtgärder, för att vara effektiva, inbegripa förfarandebestämmelser om jurisdiktion och om utlämning som är så tydliga och långtgående som de nationella rättssystemen medger för att förhindra att förövare undgår åtal.

I punkt 1 anges en rad kriterier som ger nationella brottsbekämpande och rättsvårdande myndigheter behörighet att väcka åtal och döma i fall som inbegriper de brott som avses i detta rambeslut. En medlemsstat skall fastställa sin behörighet i tre situationer:

- a) när gärningen helt eller delvis begåtts på medlemsstatens territorium, oavsett den berörda personens status eller nationalitet (territorialitetsprincipen), eller
- (b) när gärningsmannen är medborgare i medlemsstaten (principen om aktiv person). Kriteriet om medborgarskap innebär att behörighet kan fastställas oavsett *lex loci delicti*. Det är upp till medlemsstaterna att åtala för brott som begåtts utomlands. Detta är särskilt viktigt när det gäller medlemsstater som inte utlämnar sina egna medborgare, eller
- (c) när gärningen begåtts till förmån för en juridisk person som är etablerad inom den medlemsstatens territorium.

Eftersom inte alla medlemsstaters rättstradition erkänner extraterritoriell behörighet för alla typer av brottsliga handlingar, får emellertid medlemsstaterna, om inte annat följer av skyldigheten enligt punkt 1, begränsa sin behörighet till den första av dessa tre situationer. Om de inte gör det, kan de ändå anta bestämmelser så att punkterna 1 b och c begränsas till att gälla för fall där brottet har begåtts utanför den medlemsstatens territorium.

Punkt 3 beaktar det faktum att vissa medlemsstater inte utlämnar sina medborgare. Avsikten är att säkerställa att personer som misstänks ha bedrivit människohandel inte undgår åtal på grund av att utlämning principiellt vägras med motiveringen att de är medborgare i den staten. En medlemsstat som inte utlämnar sina egna medborgare måste i enlighet med punkt 3 vidta nödvändiga åtgärder för att fastställa sin behörighet och i tillämpliga fall väcka åtal för de berörda brotten när de begås av dess egna medborgare utanför dess territorium. I punkt 4 anges att medlemsstaterna skall meddela generalsekretariatet och kommissionen om de beslutar att tillämpa punkt 2.

Artikel 8 (brottsoffer)

I Europeiska unionens strategi mot människohandel har särskild vikt lagts vid stöd till brottsoffren. I många fall har människohandelns offer fått utstå allvarliga övergrepp från gärningsmännen. Kommissionen anser därför att en artikel om offren bör ingå i detta rambeslut. Socialt stöd till barn för att hjälpa dem att bearbeta följderna av sådana händelser och göra det möjligt för dem att bland annat återinträda på arbetsmarknaden utgör en del av den övergripande politiken.

Artikel 9 (samarbete mellan medlemsstaterna)

Artikel 9 syftar till att utnyttja instrument om internationellt rättsligt samarbete som medlemsstaterna är parter i och som kan tillämpas på de frågor som omfattas av detta rambeslut. Ordningar för ömsesidig rättslig hjälp (tidigare inbördes rättshjälp) och utlämning finns exempelvis i ett antal bilaterala och multilaterala avtal liksom i Europeiska unionens konventioner. Ett annat syfte med denna artikel är att underlätta informationsutbyte.

I punkt 1 anges att medlemsstaterna i största möjliga omfattning skall lämna varandra ömsesidig rättslig hjälp i judiciella förfaranden om människohandel. Om en positiv behörighetskonflikt uppstår, skall medlemsstaterna i enlighet med punkt 2 rådfråga varandra i syfte att samordna sina insatser att effektivt lagföra brottet. I denna punkt anges också att befintliga samarbetsmekanismer som samarbetspersoner⁸ och det europeiska rättsliga nätverket⁹ skall utnyttjas på lämpligt sätt. I punkt 3 betonas vikten av att ha utnämnt kontaktpersoner för informationsutbyte. Det anges uttryckligen att Europol skall engageras på ett lämpligt sätt. I punkt 4 anges att medlemsstaterna skall sprida uppgifter om de kontaktpersoner som har utsetts för utbyte av information om människohandel.

Artikel 10 (genomförande)

Artikel 10 behandlar genomförande och uppföljning av rambeslutet. Det fastställs att medlemsstaterna senast den 31 december 2002 skall vidta nödvändiga åtgärder för att följa rambeslutet. I artikeln föreskrivs också att medlemsstaterna senast detta datum till rådets generalsekretariat och till kommissionen skall ha överlämnat de bestämmelser varigenom de införlivar skyldigheterna enligt rambeslutet med deras nationella lagstiftning. Baserat på en rapport som upprättas på grundval av denna information och på en skriftlig rapport från kommissionen skall rådet senast den 30 juni 2004 bedöma i vilken utsträckning medlemsstaterna har vidtagit nödvändiga åtgärder för att följa rambeslutet.

Artikel 11 (upphävande av den gemensamma åtgärden från februari 1997)

Genom artikel 11 upphävs den gemensamma åtgärden från februari 1997. Den gemensamma åtgärden skulle genomföras senast den 31 december 1999 och samma dag skulle medlemsstaterna också till rådets generalsekretariat ha rapporterat om de förslag som de lagt fram för antagande i syfte att uppfylla sina skyldigheter enligt den gemensamma åtgärden. Detta rambeslut tillsammans med rambeslutet om sexuell exploatering av barn och barnpornografi täcker i stor utsträckning samma frågor. Även om det torde följa av allmänna rättsprinciper att den gemensamma åtgärden är obsolet och inte längre har några rättsverkningar, anser kommissionen att det är viktigt att klargöra att rambeslutet upphäver den gemensamma åtgärden.

Artikel 12 (ikraftträdande)

---

⁸ EGT L 105, 27.4.1996.

⁹ EGT L 191, 7.7.1998, s. 4.

I artikel 12 anges att rambeslutet skall träda i kraft samma dag som det offentliggörs i Europeiska gemenskapernas officiella tidning.

Förslag till

RÅDETS RAMBESLUT

om åtgärder för att bekämpa människohandel

EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR FATTAT DETTA BESLUT

med beaktande av Fördraget om Europeiska unionen, särskilt artiklarna 29, 31 e och 34.2 b i detta,

med beaktande av kommissionens förslag,

med beaktande av Europaparlamentets yttrande, och

med beaktande av följande:

- (1) I rådets och kommissionens handlingsplan för att på bästa sätt genomföra bestämmelserna i Amsterdamfördraget om upprättande av ett område med frihet, säkerhet och rättvisa¹, i slutsatserna från Europeiska rådets möte i Tammerfors den 15 och 16 oktober 1999 och från dess möte i Santa Maria da Feira den 19 och 20 juni 2000, i kommissionens resultattavla² samt parlamentets resolution av den 19 maj 2000³ nämns eller efterlyses lagstiftningsåtgärder mot människohandel inklusive gemensamma definitioner, grunder för åtal och påföljder.
- (2) Den gemensamma åtgärden av den 24 februari 1997 om åtgärder mot människohandel och sexuellt utnyttjande av barn⁴ bör följas upp med ytterligare lagstiftningsåtgärder som syftar till att komma till rätta med skillnaderna i rättsliga tillvägagångssätt i medlemsstaterna och som bidrar till utveckling av ett effektivt samarbete mellan rättsvårdande organ för att bekämpa människohandel.
- (3) Människohandel utgör en allvarlig kränkning av de grundläggande mänskliga rättigheterna och den mänskliga värdigheten och bedrivs med hänsynslösa metoder såsom övergrepp och vilseledande av utsatta personer, liksom våld, hot, skuldslaveri och tvång.
- (4) Det viktiga arbete som utförs av internationella organisationer och i synnerhet Förenta nationerna måste kompletteras med det arbete som Europeiska unionen genomför.
- (5) För att komma till rätta med det allvarliga brott som människohandel utgör, är det nödvändigt att utnyttja ett övergripande tillvägagångssätt där gemensamma

---

¹ EGT C 19, 23.1.1999.

² KOM(2000) 167 slutlig, punkt 2.4 (hantering av migrationsströmmar) och punkt 4.3 (bekämpning av vissa former av brottslighet).

³ A5-0127/2000.

⁴ EGT L 63, 4.3.1997.

brottsrekvisit i samtliga medlemsstaters straffrätt, inklusive effektiva, proportionerliga och avskräckande påföljder, ingår som en integrerad del tillsammans med bredast möjliga rättsliga samarbete. I enlighet med subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna, inskränker sig detta rambeslut till det minimum som krävs för att målen skall uppnås och går inte utöver vad som är nödvändigt för det syftet.

- (6) Det är nödvändigt att införa påföljder för gärningsmännen som är tillräckligt stränga för att människohandel skall omfattas av de instrument som redan har antagits i syfte att bekämpa organiserad brottslighet såsom den gemensamma åtgärden 98/699/RIF⁵ om penningtvätt, identifiering, spårande, spärrande, beslag och förverkande av hjälpmedel och vinning av brott och den gemensamma åtgärden 98/733/RIF⁶ om att göra deltagande i en kriminell organisation i Europeiska unionens medlemsstater till ett brott.
- (7) Detta rambeslut bör bidra till att bekämpa och förhindra människohandel genom att komplettera de instrument som antagits av rådet såsom den gemensamma åtgärden 96/700/RIF⁷ om upprättande av ett program för stöd och utbyte för personer ansvariga för att bekämpa människohandel och sexuellt utnyttjande av barn, den gemensamma åtgärden 96/748/RIF⁸ om utvidgning av det uppdrag Europols narkotikaenhet erhö, rådets och Europaparlamentets beslut 293/2000/EG⁹ om att anta ett program för gemenskapens insatser (Daphne-programmet) (2000–2003) för förebyggande åtgärder i kampen mot våld mot barn, ungdomar och kvinnor, den gemensamma åtgärden 98/428/RIF¹⁰ om inrättande av ett europeiskt rättsligt nätverk, den gemensamma åtgärden 96/277/RIF¹¹ om en ordning för utbyte av sambandspersoner för att förbättra det rättsliga samarbetet mellan Europeiska unionens medlemsstater och den gemensamma åtgärden 98/427/RIF¹² om goda rutiner vid inbördes rättshjälp i brottmål.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Brott som avser människohandel för arbetskraftsexploatering

Varje medlemsstat skall vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa att rekrytering, transport eller överföring av en person, inklusive hysande, efterföljande mottagande och överföring av kontroll över honom eller henne är straffbart om den personens grundläggande rättigheter har varit undertryckta och fortsätter att undertryckas i syfte att utnyttja honom eller henne i tillverkning av varor eller tillhandahållande av tjänster i överträdelse av arbetsmarknadsbestämmelser om villkor för arbete, löner, och hälsa och säkerhet på arbetsplatsen och:

- (a) tvång, våld eller hot, inklusive bortförande, brukas, eller

---

⁵ EGT L 333, 9.12.1998, s. 1.

⁶ EGT L 351, 29.12.1998, s. 1.

⁷ EGT L 322, 12.12.1996.

⁸ EGT L 342, 31.12.1996.

⁹ EGT L 34, 9.2.2000.

¹⁰ EGT L 191, 7.7.1998, s. 4.

¹¹ EGT L 105, 27.4.1996.

¹² EGT L 191, 7.7.1998.

- (b) svikligt förfarande eller bedrägeri brukas, eller
- (c) missbruk av makt, inflytande eller påtryckningar förekommer, eller
- (d) någon annan form av övergrepp förekommer.

Artikel 2

Brott som avser människohandel för sexuell exploatering

Varje medlemsstat skall vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa att rekrytering, transport eller överföring av en person, inklusive hysande, efterföljande mottagande och överföring av kontroll över honom eller henne är straffbart om syftet är att utnyttja honom eller henne i prostitution eller pornografiska föreställningar eller produktion av pornografiskt material och:

- (a) tvång, våld eller hot, inklusive bortförande, brukas, eller
- (b) svikligt förfarande eller bedrägeri brukas, eller
- (c) missbruk av makt, inflytande eller påtryckningar förekommer, eller
- (d) någon annan form av övergrepp förekommer.

Artikel 3

Anstiftan, medhjälp, främjande och försök

Varje medlemsstat skall vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa att anstiftan, medhjälp, främjande och försök att begå de brott som anges i artikel 1 och 2 är straffbart.

Artikel 4

Påföljder och försvårande omständigheter

1. Varje medlemsstat skall vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa att de brott som avses i artiklarna 1, 2 och 3 är belagda med effektiva, proportionerliga och avskräckande påföljder inklusive ett maximistraff på minst sex års fängelse.
2. Utan att det påverkar ytterligare definitioner i nationell lagstiftning, skall varje medlemsstat vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa att de brott som avses i artiklarna 1, 2, och 3 är belagda med ett maximistraff på minst tio års fängelse om brotten
  - utförs med särskild hänsynslöshet, eller
  - ger stora inkomster, eller
  - begås inom ramen för en kriminell organisation.

Artikel 5

Juridiska personers ansvar

1. Varje medlemsstat skall vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa att juridiska personer kan ställas till ansvar för brott som avses i artiklarna 1, 2 och 3 och som begås till deras förmån av en person som agerar antingen enskilt eller som en del av den juridiska personens organisation och har en ledande ställning inom den juridiska personens organisation grundad på

- (a) befogenhet att företräda den juridiska personen, eller
  - (b) befogenhet att fatta beslut på den juridiska personens vägnar, eller
  - (c) befogenhet att utöva kontroll inom den juridiska personen.
2. Bortsett från de fall som redan anges i punkt 1 skall varje medlemsstat vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa att juridiska personer kan ställas till ansvar när brister i övervakning eller kontroll som skall utföras av en sådan person som avses i punkt 1 har gjort det möjligt för en person, som är underställd den juridiska personen, att begå ett brott som avses i artiklarna 1, 2 och 3 till förmån för den juridiska personen.
  3. Den juridiska personens ansvar enligt punkterna 1 och 2 utesluter inte lagföring av fysiska personer som är gärningsmän, anstiftare eller medhjälpare till de brott som avses i artiklarna 1, 2 och 3.
  4. Med ”juridisk person” avses varje enhet som har denna ställning enligt tillämplig nationell lagstiftning, med undantag av stater eller andra offentliga organ vid utövandet av de befogenheter som de har i egenskap av statsmakter samt internationella offentliga organisationer.

Artikel 6

Påföljder för juridiska personer

Varje medlemsstat skall vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa att en juridisk person som anses ansvarig i enlighet med artikel 5 omfattas av effektiva, proportionerliga och avskräckande påföljder, som skall innefatta bötesstraff eller administrativa avgifter och som får innefatta andra påföljder, såsom

- (a) frantagande av rätt till offentliga förmåner eller stöd,
- (b) tillfälligt eller permanent näringsförbud,
- (c) rättslig övervakning,
- (d) rättsligt beslut om upplösning av verksamheten,
- (e) tillfällig eller permanent stängning av inrättningar som har använts för att begå brottet.

Artikel 7

Behörighet och åtal

1. Varje medlemsstat skall vidta nödvändiga åtgärder för att fastställa sin behörighet beträffande de brott som avses i artiklarna 1, 2 och 3 när
  - (a) gärningen helt eller delvis begåtts inom medlemsstatens territorium, eller
  - (b) gärningsmannen är medborgare i medlemsstaten, eller
  - (c) gärningarna begås till förmån för en juridisk person som är etablerad inom medlemsstatens territorium.

2. En medlemsstat får besluta att den inte kommer att tillämpa eller endast i särskilda fall eller under särskilda omständigheter kommer att tillämpa bestämmelserna om behörighet som anges i punkt 1 b och c när brottet har begåtts utanför dess territorium.
3. En medlemsstat som enligt sin lagstiftning inte utlämnar sina egna medborgare skall vidta nödvändiga åtgärder för att fastställa sin behörighet över och i tillämpliga fall lagföra de brott som avses i artiklarna 1, 2 och 3 som har begåtts av dess egna medborgare utanför dess territorium.
4. Medlemsstater som beslutar att tillämpa bestämmelserna i punkt 2, skall underrätta rådets generalsekretariat och kommissionen om detta, i tillämpliga fall med uppgift om i vilka särskilda fall eller under vilka särskilda omständigheter som beslutet gäller.

Artikel 8 *Brottsoffer*

Varje medlemsstat skall säkerställa att offer för brott som avses i detta rambeslut erhåller lämpligt rättsskydd och ställning i rättsliga förfaranden. Medlemsstaterna skall i synnerhet säkerställa att brottsutredningar och rättsliga förfaranden inte orsakar brottsoffer ytterligare skada.

Artikel 9 *Samarbete mellan medlemsstaterna*

1. I enlighet med tillämpliga konventioner, multilaterala eller bilaterala avtal eller arrangemang, skall medlemsstaterna ge varandra ömsesidig hjälp i största möjliga omfattning när det gäller rättsliga förfaranden som hänför sig till de brott som avses i detta rambeslut.
2. När flera medlemsstater är behöriga att lagföra brott som avses i detta rambeslut, skall dessa stater rådfråga varandra i syfte att samordna sina åtgärder för att lagföra gärningen på ett effektivt sätt. Befintliga samarbetsmekanismer som samarbetspersoner och det europeiska rättsliga nätverket skall utnyttjas på lämpligt sätt.
3. För informationsutbyte som hänför sig till de brott som avses i artiklarna 1, 2 och 3, skall medlemsstaterna inrätta operativa kontaktpunkter eller utnyttja befintliga samarbetsmekanismer. Medlemsstaterna skall i synnerhet säkerställa att Europol, inom ramen för dess uppdrag, engageras till fullo.
4. Varje medlemsstat skall underrätta rådets generalsekretariat och kommissionen om den kontaktpunkt som utsetts för informationsutbyte avseende människohandel. Generalsekretariatet skall underrätta alla andra medlemsstater om de utsedda kontaktpunkterna.

Artikel 10 *Genomförande*

1. Medlemsstaterna skall senast den 31 december 2002 vidta nödvändiga åtgärder för att följa detta rambeslut.

2. Senast samma dag skall medlemsstaterna till rådets generalsekretariat och till kommissionen överlämna texten till de bestämmelser som införlivar de skyldigheter som de åläggs enligt detta rambeslut med deras nationella lagstiftning. Rådet skall senast den 30 juni 2004, på grundval av en rapport upprättad mot bakgrund av den information som medlemsstaterna lämnat och en skriftlig rapport från kommissionen, bedöma i vilken utsträckning medlemsstaterna har vidtagit nödvändiga åtgärder för att följa detta rambeslut.

Artikel 11

Upphävande av den gemensamma åtgärden 97/154/RIF

Detta rambeslut upphäver den gemensamma åtgärden av den 24 februari 1997 beslutad av rådet på grundval av artikel K 3 i Fördraget om Europeiska unionen om åtgärder mot människohandel och sexuellt utnyttjande av barn.

Artikel 12

Ikraftträdande

Detta rambeslut träder i kraft samma dag som det offentliggörs i *Europeiska gemenskapernas officiella tidning*.

Utfärdat i Bryssel den

På rådets vägnar
Ordförande

Förslag till

RÅDETS RAMBESLUT

om åtgärder för att bekämpa sexuell exploatering av barn och barnpornografi

MOTIVERING

1. INLEDNING

Den 24 februari 1997 antog rådet en gemensam åtgärd om åtgärder mot människohandel och sexuellt utnyttjande av barn¹. Den gemensamma åtgärden omfattar en lång rad ämnen såsom definitioner (utan att det påverkar mer specifika definitioner i medlemsstaternas lagstiftning), jurisdiktion, rättsförfarande, stöd till brottsoffren samt polisiärt och rättsligt samarbete. Genom den gemensamma åtgärden åtog sig medlemsstaterna att se över sina gällande lagar för att se till att människohandel och sexuellt utnyttjande av barn kriminaliseras.

Sedan den gemensamma åtgärden antogs 1997 har åtgärder och initiativ för att bekämpa sexuell exploatering av barn och barnpornografi ökat avsevärt i antal och fått utökat innehåll såväl inom Europeiska unionen som på lokal, regional och internationell nivå i ett bredare sammanhang. Sexuell exploatering av barn och barnpornografi ger anledning till allt större oro och det finns ett tydligt behov av att genom ytterligare åtgärder lösa problemen med de skilda rättsliga synsätt som råder i medlemsstaterna.

I artikel 29 i Amsterdamfördraget nämns uttryckligen brott mot barn. I den handlingsplan som antogs av Europeiska rådet i Wien² liksom i slutsatserna från Europeiska rådets möte i Tammerfors återfinns klara uppmaningar till ytterligare lagstiftningsåtgärder mot sexuell exploatering av barn. Lagstiftningsåtgärder nämns också i kommissionens resultattavla³. Den 29 maj 2000 antog rådet ett beslut⁴ om bekämpning av barnpornografi på Internet.

Två exempel på utvecklingen på bredare internationell nivå är Förenta nationernas frivilliga protokoll om handel med barn, barnprostitution och barnpornografi som fogats till konventionen om barnets rättigheter samt den kommande konventionen om Internetrelaterad brottslighet som utarbetas inom Europarådet och som bland annat tar upp barnpornografi i datasystem. Kommission har deltagit aktivt i utarbetandet av det senare instrumentet och viktiga inslag i den kommande konventionen om barnpornografi i datasystem återfinns i detta förslag, även om det också täcker andra former av barnpornografi än de som finns inom datasystem.

Det område av frihet, säkerhet och rättvisa som skall skapas inom Europeiska unionen bör göra det möjligt för medlemsstaterna att utarbeta ett rambeslut där vissa aspekter av straffrättsligt och annat rättsligt samarbete förs ett steg längre än vad som tidigare har varit möjligt genom de instrument som stod till förfogande innan Amsterdamfördraget trädde i kraft och genom instrument utarbetade på en bredare internationell nivå. I ett rambeslut bör exempelvis frågor som kriminalisering, straff och andra påföljder, försvårande omständigheter, behörighet inklusive bestämmelser om extraterritoriell behörighet samt utlämning tas upp på ett mer konkret sätt.

Sammanfattningsvis anser kommissionen att ytterligare insatser för att bekämpa sexuell exploatering av barn och barnpornografi krävs på unionsnivå. Användning av ett rambeslut, ett instrument som infördes genom Amsterdamfördraget, kommer att stärka Europeiska unionens gemensamma tillvägagångssätt på dessa områden och fylla luckor i gällande

---

¹ EGT L 63, 4.3.1997.

² EGT C 19, 23.1.1999.

³ KOM(2000) 167 slutlig, 24.3.2000.

⁴ EGT L 138, 9.6.2000, s. 1.

lagstiftning. Behovet av ett tydligt gemensamt synsätt på sexuell exploatering av barn och barnpornografi bör också ses mot bakgrund av den framtida utvidgningen av Europeiska unionen.

Som redan angivits i resultattavlan har kommissionen därför beslutat att lägga fram ett förslag till ett rambeslut om tillnärmning av medlemsstaternas straffrättsliga lagstiftning, inklusive påföljder, om sexuell exploatering av barn och barnpornografi. Förslaget innehåller också övergripande rättsliga frågor som behörighet och samarbete mellan medlemsstaterna. Det innefattar inte människohandel i exploaterande syfte vilket kommer att omfattas av ett särskilt förslag. Uppdelningen i två rambeslut kommer att ge rådet möjligheter att fokusera på sexuell exploatering av barn och barnpornografi.

2. RÄTTSLIG GRUND

Föreliggande förslag till rambeslut avser tillnärmning av medlemsstaternas lagar och andra författningar på området för polissamarbete och straffrättsligt samarbete. Det avser också "minimiregler avseende brottsrekvisit och påföljder på områdena organiserad brottslighet...". Den rättsliga grund som anges i ingressen till förslaget är därför artikel 29 med en uttrycklig hänvisning till brott mot barn, artikel 31 e och artikel 34.2 b i fördraget om Europeiska unionen. Förslaget kommer inte att medföra några finansiella konsekvenser för Europeiska gemenskapernas budget.

3. RAMBESLUTET: KOMMENTARER TILL DE ENSKILDA ARTIKLARNA

Artikel 1 (definitioner)

I artikel 1 anges definitioner av begrepp som används i rambeslutet. Punkterna a, b och c innehåller definitioner av de nyckelbegrepp som används i rambeslutet. I punkt a definieras "barn", i punkt b "barnpornografi" och i punkt c "datasystem".

Enligt definitionen i rambeslutet avses med "barn" varje människa under 18 år. När det gäller denna ålder och sambandet med barnpornografi anser kommissionen att framställning av personer under arton års ålder som medverkar i en handling med uttrycklig sexuell innebörd utgör sexuell exploatering av barn. Även om barn under arton års ålder har uppnått tillräcklig mognad för att fatta ett medvetet beslut om att medverka i sexuella handlingar, bör detta därför inte innefatta framställningar av sådana handlingar. Åldersgränsen arton år överensstämmer också med konventionen om barnets rättigheter.

Punkt b täcker pornografiskt material som avbildar ett barn som medverkar i en handling med uttrycklig sexuell innebörd. Termen avbilda bör tolkas så att den innefattar oframkallad film och videoband samt data lagrad på en hårddisk eller genom elektroniska hjälpmedel som kan omvandlas till en bild. När det särskilt gäller handling med uttrycklig sexuell innebörd bör den tolkas innefatta åtminstone

- a) samlag, inklusive genital-genitalt, oral-genitalt, anal-genitalt eller oral-analt samlag,
- b) tidelag,
- c) onani,
- d) sadistiskt eller masochistiskt utnyttjande, eller
- e) obscen framvisande av en minderårigs kön eller blygd.

I punkt e definieras "*juridisk person*". Definitionen av juridisk person har hämtats från det andra protokollet till konventionen om skydd av Europeiska gemenskapens finansiella intressen⁵.

Artikel 2 (brott som avser sexuell exploatering av barn)

Enligt artikel 2 är medlemsstaterna skyldiga att säkerställa att sexuell exploatering av barn är straffbelagt. I punkt a anges att olika former av exploatering av ett barn i prostitution är straffbelagda. I punkt b anges att ett barns medverkan i en sexuell handling är straffbelagt när det kvalificeras av de omständigheter som anges i leden i–iii. I detta rambeslut skall sexuell handling anses innefatta de handlingar som avses i artikel 1 om handling med uttrycklig sexuell innebörd när det gäller barnpornografi.

Artikel 3 (barnpornografibrott)

I artikel 3 åläggs medlemsstaterna en skyldighet att säkerställa att olika former av hantering av barnpornografi är straffbart. Punkt 1 a omfattar framställning av barnpornografi, punkt 1 b distribution, spridning och överföring av barnpornografi, punkt 1 c utbudning eller tillhandahållande på annat sätt av barnpornografi, och punkt 1 d avser slutligen förvärv eller innehav av barnpornografi.

De "handlingsverb" som används i punkterna a–d överensstämmer inte bara med den kommande konventionen om Internetrelaterad brottslighet utan också med inslag som återfinns i medlemsstaternas straffrätt. Kommissionens avsikt har varit att fullständigt som möjligt täcka de handlingar som generellt utgör den straffbelagda gärningen barnpornografi.

Punkt 1 i artikeln innefattar att medlemsstaterna skall säkerställa att de brott som räknas upp skall vara straffbelagda också när handlingen, helt eller delvis, innefattar utnyttjande av ett datasystem.

Punkt 2 täcker två särskilda typer av barnpornografiskt material som föreställer ett barn som medverkar i handlingar med uttrycklig sexuell innebörd. Dels material där en person ger sken av att vara ett barn, dels bilder som inbegriper avbildningar som är ändrade eller till och med helt framställda av exempelvis en dator, dvs. simulerade eller skapade. Punkt 2 täcker sålunda pornografiskt material där det inte finns någon "faktisk" sexuell exploatering bakom avbildningen. Skyddsintresset är därför annorlunda än när det gäller den barnpornografi som avses i punkt 1. Medan punkt 1 syftar till att skydda barn från sexuella övergrepp, syftar punkt 2 till att skydda barn från att användas som sexualobjekt och förhindra skenbart barnpornografiska bilder att spridas ytterligare och riskera att understödja sexuell exploatering av barn.

I punkt 2 anmodas medlemsstaterna att vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa att gärningar som avser pornografiskt material som föreställer ett barn som medverkar i handlingar med uttrycklig sexuell innebörd är straffbara. Dessa åtgärder påverkar inte de definitioner som i övrigt anges i detta rambeslut. När det särskilt gäller situationer där framställningen inbegriper en person som tycks vara ett barn, dvs. inte ett bildmontage utan en avbildning av en verklig person, skall medlemsstaterna emellertid från räckvidden för kriminalisering undanta fall där det kan fastställas att bilden verkligen är av en person som är

---

⁵ EGT C 221, 19.7.1997.

äldre än 18 år. Detta säkerställer som minimum i alla medlemsstater att om en domstol är övertygad om att en bild tycks vara av ett barn, men personens verkliga ålder är okänd, detta fall förblir kriminaliserat.

Artikel 4 (anstiftan, medhjälp, främjande och försök)

I artikel 4.1 åläggs medlemsstaterna att säkerställa att anstiftan och medhjälp till eller främjande av sexuell exploatering av barn och barnpornografi, är straffbart.

Punkt 2 i artikel 4 avser särskilt försök. Medlemsstaterna åläggs att säkerställa att försök att sexuellt exploatera barn, producera, distribuera, sprida, överföra, utbjuda eller på annat sätt tillhandahålla barnpornografi är straffbart. Punkt 2 innefattar inte försök till avsiktligt förvärv eller innehav av barnpornografiskt material.

Artikel 5 (påföljder och försvårande omständigheter)

I artikel 5 behandlas påföljder och försvårande omständigheter. I första stycket anges att de brott som avses i artiklarna 2, 3, och 4 skall vara belagda med effektiva, proportionerliga och avskräckande påföljder, inklusive ett maximistraff på minst fyra års fängelse. När det gäller avsiktligt förvärv och innehav anges särskilt att maximistraffet skall vara minst ett års fängelse. Dessa straff är tillräckliga för att sexuell exploatering av barn och barnpornografi skall omfattas av andra instrument som redan antagits i syfte att förbättra polisiärt och rättsligt samarbete inom Europeiska unionen såsom den gemensamma åtgärden 98/699/RIF⁶ om penningtvätt, identifiering, spårande, spärrande, beslag och förverkande av hjälpmedel och vinning av brott och den gemensamma åtgärden 98/733/RIF⁷ om att göra deltagande i en kriminell organisation i Europeiska unionens medlemsstater till ett brott.

Eftersom sexuell exploatering av barn och barnpornografi är mycket grova brott, anges i punkterna 2 till 4 att medlemsstaterna skall säkerställa att påföljden för brottet, när försvårande omständigheter föreligger, är fängelse med ett maximistraff på minst åtta år. Kommissionens förslag att ange åtta år som lägsta maximistraff bygger på bedömningen att möjliga straff för sexuell exploatering av barn och barnpornografi bör spegla brottets allvar och ha kraftigt avskräckande effekt.

Försvårande omständigheter som normalt bör kvalificera barnprostitution, sexuell exploatering av barn och barnpornografi som grova brott räknas upp. Dessa omständigheter utgör en minimilista, men påverkar inte ytterligare definitioner i medlemsstaternas lagstiftning. En ytterligare förklaring av vad som i detta rambeslut menas med dessa omständigheter är följande:

- ”Inbegriper ett barn som är yngre än tio år” eller när det gäller barnpornografi ”avbildningar av ett barn som yngre än tio år” bör ge uttryckligt rättsligt skydd för mycket unga barn och understryka allvaret i sexuell exploatering av mycket unga barn när det gäller möjliga påföljder.
- ”Utförs med särskild hänsynslöshet” avser graden av det våld eller de påtryckningar som utövas och graden av åsidosättande av offrets såväl fysiska som mentala hälsa

---

⁶ EGT L 333, 9.12.1998, s. 1.

⁷ EGT L 351, 29.12.1998, s. 1.

och integritet. Ju allvarligare våld, påtryckningar eller åsidosättande, desto grövre brott.

- "Ger stora inkomster" kan, i tillämpliga fall, tolkas analogt med grova koppleribrott och bör åtminstone innefatta att förövaren av brotten berikar sig.
- "Begås inom ramen för en kriminell organisation" bör tolkas i enlighet med artikel 1 i den gemensamma åtgärden 98/733/RIF om att göra deltagande i en kriminell organisation i Europeiska unionens medlemsstater till ett brott⁸.
- "Innefattar framställningar av ett barn som utsätts för våld eller tvång" avser framställningar som inbegriper inslag av våld eller tvång som indikerar att barnet skadas eller uttrycker ångest. Ju allvarligare våld eller tvång, desto grövre brott.

I punkt 5 i artikel 5 anmodas medlemsstaterna att överväga att avstänga fysiska personer som har dömts för ett av de brott som anges i rambeslutet från att utöva yrkesverksamhet som inbegriper tillsyn av barn.

Artikel 6 (juridiska personers ansvar)

Det är nödvändigt att också täcka en situation där juridiska personer är involverade i sexuell exploatering av barn och barnpornografi. Artikel 6 innehåller därför bestämmelser om att en juridisk person kan ställas till ansvar för brott som avses i artiklarna 2, 3 och 4, som till dess förmån begås av varje person som agerar antingen enskilt eller som en del av den juridiska personens organisation. Termen ansvar skall tolkas så att den innefattar antingen straffrättsligt eller civilrättsligt ansvar (se också artikel 7 om påföljder).

Därtill anges i punkt 2 att en juridisk person också kan ställas till ansvar när brist på tillsyn eller kontroll av en person i position att utöva kontroll har gjort det möjligt att begå brotten till dess förmån. I punkt 3 anges att rättsliga förfaranden mot en juridisk person inte utesluter parallella rättsliga förfaranden mot en fysisk person.

När det särskilt gäller den straffbelagda gärningen barnpornografi genom utnyttjande av ett datasystem, är artikel 6 viktig i samband med det ansvar som tillhandahållaren av informationssamhällets tjänster har. Artikel 6 påverkar inte bestämmelserna i direktiv 2000/31/EG om vissa rättsliga aspekter av informationssamhällets tjänster, särskilt elektronisk handel, på den inre marknaden (direktivet om elektronisk handel)⁹ som behandlar tjänstelevererande mellanhänders ansvar. I artiklarna 12 till 14 i det direktivet anges under vilka förhållanden tjänstelevererande mellanhänder inte är ansvariga för enbart vidarebefordran, cachning och värdtjänster och i artikel 15 anges att medlemsstaterna inte får ålägga tjänsteleverantörerna en allmän skyldighet att övervaka den information de överför eller lagrar, och inte heller någon allmän skyldighet att aktivt efterforska fakta eller omständigheter som kan tyda på olaglig verksamhet.

Syftet med rambeslutet är att säkerställa att tjänsteleverantörer är ansvariga när de begår barnpornografibrott till förmån för tjänsteleverantören. På samma sätt blir det fråga om ansvar om brist på kontroll har gjort det möjligt för en person som tjänsteleverantören har

---

⁸ EGT L 351, 29.12.1998, s. 1.

⁹ EGT L 178, 17.7.2000, s. 1.

maktbefogenheter över att begå barnpornografibrott och när brottet begåtts till tjänsteleverantörens förmån.

Artikel 7 (påföljder för juridiska personer)

I artikel 7 anges ett krav på påföljder för juridiska personer. Påföljderna skall vara effektiva, proportionerliga och avskräckande, varvid minsta skyldighet är att införa bötesstraff eller administrativa avgifter. Andra påföljder som får tillämpas för juridiska personer anges också.

Artikel 8 (behörighet och åtal)

Sexuell exploatering av barn och barnpornografi är internationella brott. Om rättsliga motåtgärder skall vara effektiva, måste de innefatta förfarandebestämmelser om jurisdiktion och om utlämning som är så tydliga och långtgående som de nationella rättssystemen medger för att förhindra att förövare undgår åtal.

I punkt 1 anges en rad kriterier som ger nationella brottsbekämpande och rättsvårdande myndigheter behörighet att väcka åtal och döma i fall som inbegriper de brott som avses i detta rambeslut. En medlemsstat skall fastställa sin behörighet i tre situationer:

- a) när gärningen helt eller delvis begåtts på medlemsstatens territorium, oavsett den berörda personens status eller nationalitet (territorialitetsprincipen), eller
- (b) när gärningsmannen är medborgare i medlemsstaten (principen om aktiv person). Kriteriet om medborgarskap innebär att behörighet kan fastställas oavsett *lex loci delicti*. Det är upp till medlemsstaterna att åtala för brott som begåtts utomlands. Detta är särskilt viktigt när det gäller medlemsstater som inte utlämnar sina egna medborgare, eller
- (c) när gärningen begåtts till förmån för en juridisk person som är etablerad på den medlemsstatens territorium.

Eftersom inte alla medlemsstaters rättstradition erkänner extraterritoriell behörighet för alla typer av brottsliga handlingar kan emellertid medlemsstaterna, om inte annat följer av skyldigheten enligt första punkten, begränsa sin behörighet till den första av dessa tre situationer. Om de inte gör det, kan de ändå vidta åtgärder enligt punkterna 1 b och c och begränsa tillämpligheten till fall där brottet har begåtts utanför den medlemsstatens territorium.

Punkt 3 beaktar det faktum att vissa medlemsstater inte utlämnar sina medborgare. Avsikten är att säkerställa att personer som misstänks ha begått brotten sexuell exploatering av barn eller barnpornografi inte undgår åtal på grund av att utlämning principiellt vägras med motiveringen att de är medborgare i den staten.

En medlemsstat som inte utlämnar sina egna medborgare måste i enlighet med punkt 3 vidta nödvändiga åtgärder för att fastställa sin behörighet och i tillämpliga fall väcka åtal för de berörda brotten när de begås av dess egna medborgare utanför dess territorium. I punkt 4 anges att medlemsstaterna skall meddela rådets generalsekretariat och kommissionen om de beslutar att tillämpa punkt 2.

Artikel 8.5 är avsedd att säkerställa att medlemsstater är behöriga att lagföra brott som begåtts genom tillträde till ett datasystem i ett tredje land från den egna medlemsstaten, dvs. lagring eller tillhandahållande av barnpornografi från en server i ett tredje land.

Artikel 9 (brottsoffer)

I Europeiska unionens strategi för att bekämpa sexuell exploatering av barn och barnpornografi har särskild vikt lagts vid stöd till brottsoffren. Kommissionen anser därför att en artikel om brottsoffren bör ingå i detta rambeslut. Socialt stöd till brottsoffer för att hjälpa dem att bearbeta följderna av sådana händelser och göra det möjligt för dem att återgå till ett normalt liv utgör en del av den övergripande politiken.

Artikel 10 (samarbete mellan medlemsstaterna)

Artikel 10 syftar till att utnyttja instrument om internationellt rättsligt samarbete som medlemsstaterna är parter i och som kan tillämpas på de frågor som omfattas av detta rambeslut. Ordningar för ömsesidig rättslig hjälp och utlämning finns exempelvis i ett antal bilaterala och multilaterala avtal liksom i Europeiska unionens konventioner. Ett annat syfte med denna artikel är att underlätta informationsutbyte.

I punkt 1 anges att medlemsstaterna i största möjliga omfattning skall lämna varandra inbördes hjälp i rättsprocesser om sexuell exploatering av barn och barnpornografi. Om en positiv behörighetskonflikt uppstår skall medlemsstaterna i enlighet med punkt 2 rådfråga varandra i syfte att samordna sina insatser att effektivt lagföra brottet. I denna punkt anges också att befintliga samarbetsmekanismer som samarbetspersoner¹⁰ och det europeiska rättsliga nätverket¹¹ skall utnyttjas på lämpligt sätt. I punkt 3 betonas vikten av att ha utnämnt kontaktpunkter för informationsutbyte. Det anges uttryckligen att Europol och de kontaktpunkter som anmälts i enlighet med rådets beslut om bekämpning av barnpornografi¹² skall användas på ett lämpligt sätt. I punkt 4 anges att information skall överlämnas om de kontaktpersoner som har utsetts för informationsutbyte om sexuellt utnyttjande av barn och barnpornografi.

Artikel 11 (genomförande)

I artikel 11 återfinns bestämmelser om genomförande och uppföljning av rambeslutet. Det fastställs att medlemsstaterna senast den 31 december 2002 skall vidta nödvändiga åtgärder för att följa rambeslutet. I artikeln föreskrivs också att medlemsstaterna senast detta datum till rådets generalsekretariat och till kommissionen skall ha överlämnat de bestämmelser varigenom de införlivar skyldigheterna enligt rambeslutet med deras nationella lagstiftning. Baserat på en rapport som upprättas på grundval av denna information och på en skriftlig rapport från kommissionen skall rådet senast den 30 juni 2004 bedöma i vilken utsträckning medlemsstaterna har vidtagit nödvändiga åtgärder för att följa rambeslutet.

Artikel 12 (ikraftträdande)

I artikel 12 anges att rambeslutet skall träda i kraft samma dag som det offentliggörs i Europeiska gemenskapernas officiella tidning.

---

¹⁰ EGT L 105, 27.4.1996.

¹¹ EGT L 191, 7.7.1998, s. 4.

¹² EGT L 138, 9.6.2000, s. 1.

Förslag till

RÅDETS RAMBESLUT

om åtgärder för att bekämpa sexuell exploatering av barn och barnpornografi

EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR FATTAT DETTA BESLUT

med beaktande av Fördraget om Europeiska unionen särskilt artiklarna 29, 31 e och 34.2 b i detta,

med beaktande av kommissionens förslag,

med beaktande av Europaparlamentets yttrande, och

med beaktande av följande:

- (1) I rådets och kommissionens handlingsplan för att på bästa sätt genomföra bestämmelserna i Amsterdamfördraget om upprättande av ett område med frihet, säkerhet och rättvisa¹, i slutsatserna från Europeiska rådets möte i Tammerfors, i kommissionens resultattavla² och i Europaparlamentets lagstiftningsresolution av den 11 april 2000³, nämns eller efterlyses lagstiftningsåtgärder mot sexuell exploatering av barn och barnpornografi, inklusive gemensamma definitioner, grunder för åtal och påföljder.
- (2) Den gemensamma åtgärden av den 24 februari 1997 om åtgärder mot människohandel och sexuellt utnyttjande av barn⁴ och rådets beslut att bekämpa barnpornografi på Internet⁵ bör följas upp med ytterligare lagstiftningsåtgärder som syftar till att komma till rätta med skillnaderna i rättsliga tillvägagångssätt i medlemsstaterna och som bidrar till utveckling av ett effektivt samarbete mellan rättsvårdande organ för att bekämpa sexuell exploatering av barn och barnpornografi.
- (3) I sitt betänkande av den 30 mars 2000⁶ om kommissionens meddelande om genomförandet av åtgärderna för att motverka barnsexturism⁷ upprepar Europaparlamentet att barnsexturism är ett brott som är nära förbundet med brotten sexuell exploatering av barn och barnpornografi, och där anmodas kommissionen att

---

¹ EGT C 19, 23.1.1999.

² KOM(2000) 167 slutlig, punkt 4.3 (bekämpning av vissa former av brott).

³ A5-0090/2000.

⁴ EGT L 63, 4.3.1997.

⁵ EGT L 138, 9.6.2000, s. 1.

⁶ A5-0052/2000.

⁷ KOM(1999) 262.

till rådet överlämna ett förslag till ett rambeslut om minimiregler avseende brottsrekvisit för dessa straffbara gärningar.

- (4) Sexuell exploatering av barn och barnpornografi utgör allvarliga kränkningar av de mänskliga rättigheterna och av barnets grundläggande rätt till en harmonisk uppväxt och utveckling.
- (5) Barnpornografi, som är en särskilt allvarlig form för sexuell exploatering av barn, ökar och sprids genom utnyttjande av ny teknik och Internet.
- (6) Det viktiga arbete som utförs av internationella organisationer måste kompletteras med det arbete som Europeiska unionen genomför.
- (7) För att komma till rätta med det allvarliga brott som sexuell exploatering av barn och barnpornografi utgör, är det nödvändigt att utnyttja ett övergripande tillvägagångssätt där gemensamma brottsrekvisit i samtliga medlemsstaters straffrätt, inklusive effektiva, proportionerliga och avskräckande påföljder, ingår som en integrerad del tillsammans med bredast möjliga rättsliga samarbete. I enlighet med subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna inskränker sig detta rambeslut till det minimum som krävs för att målen skall uppnås och går inte utöver vad som är nödvändigt för det syftet.
- (8) Det är nödvändigt att införa påföljder för gärningsmännen som är tillräckligt stränga för att sexuell exploatering av barn och barnpornografi skall omfattas av de instrument som redan har antagits i syfte att bekämpa organiserad brottslighet såsom den gemensamma åtgärden 98/699/RIF⁸ om penningtvätt, identifiering, spårande, spärrande, beslag och förverkande av hjälpmedel och vinning av brott och den gemensamma åtgärden 98/733/RIF⁹ om att göra deltagande i en kriminell organisation i Europeiska unionens medlemsstater till ett brott.
- (9) Detta rambeslut påverkar inte Europeiska gemenskapens befogenheter.
- (10) Detta rambeslut bör bidra till att bekämpa sexuell exploatering av barn och barnpornografi genom att komplettera de instrument som antagits av rådet såsom den gemensamma åtgärden 96/700/RIF¹⁰ om upprättande av ett program för stöd och utbyte för personer ansvariga för att bekämpa människohandel och sexuell exploatering av barn, den gemensamma åtgärden 96/748/RIF¹¹ om utvidgning av det uppdrag Europols narkotikaenhet erhöll, rådets och Europaparlamentets beslut 293/2000/EG¹² om att anta ett program för gemenskapens insatser Daphne-programmet) (2000–2003) för förebyggande åtgärder i kampen mot våld mot barn, ungdomar och kvinnor, den gemensamma åtgärden 98/428/RIF¹³ om inrättande av ett europeiskt rättsligt nätverk, handlingsplanen mot olagligt och skadligt innehåll på Internet¹⁴, den gemensamma åtgärden 96/277/RIF¹⁵ om en ordning för utbyte av sambandspersoner för att förbättra det rättsliga samarbetet mellan Europeiska

---

⁸ EGT L 333, 9.12.1998, s. 1.

⁹ EGT L 351, 29.12.1998, s. 1.

¹⁰ EGT L 322, 12.12.1996.

¹¹ EGT L 342, 31.12.1996.

¹² EGT L 34, 9.2.2000.

¹³ EGT L 191, 7.7.1998, s. 4.

¹⁴ EGT L 33, 6.2.1999.

¹⁵ EGT L 105, 27.4.1996.

unionens medlemsstater och den gemensamma åtgärden 98/427/RIF¹⁶ om goda rutiner vid inbördes rättshjälp i brottmål.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1
Definitioner

I detta rambeslut avses med

- (a) *barn*: varje människa som är yngre än arton år,
- (b) *barnpornografi*: pornografiskt material som avbildar ett barn som deltar i en handling med uttrycklig sexuell innebörd,
- (c) *datasystem*: varje apparat eller grupp av sammankopplade apparater eller apparater som står i samband med varandra där en eller flera av dem, enligt ett program, utför automatisk databehandling,
- (d) *juridisk person*: varje enhet som har denna ställning enligt tillämplig lagstiftning, med undantag av stater eller andra offentliga organ vid utövandet av de befogenheter som de har i egenskap av statsmakter samt internationella offentliga organisationer.

Artikel 2
Brott som avser sexuell exploatering av barn

Varje medlemsstat skall vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa att följande handlingar är straffbara:

- (a) Att tvinga, utnyttja, förmå, dra vinning av eller på annat sätt underlätta prostitution av ett barn.
- (b) Att få ett barn att delta i en sexuell handling om
  - (i) påverkan eller tvång, våld eller hot brukas, eller
  - (ii) pengar, andra föremål av ekonomiskt värde eller andra former av ersättning lämnas till ett barn i utbyte för sexuella tjänster, eller
  - (iii) missbruk av makt eller inflytande över barnets utsatta ställning förekommer.

Artikel 3
Barnpornografibrott

1. Varje medlemsstat skall vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa att följande handlingar, oavsett om de utförs med hjälp av ett datasystem eller inte, är straffbara:

- (a) Framställning av barnpornografi, eller
- (b) distribution, spridning eller överföring av barnpornografi, eller

---

¹⁶ EGT L 191, 7.7.1998.

(c) utbudning eller tillhandahållande på annat sätt av barnpornografi, eller

(d) förvärv och innehav av barnpornografi.

2. Varje medlemsstat skall också vidta nödvändiga åtgärder för att, utan att det påverkar definitioner som i övrigt anges i detta rambeslut, säkerställa att de handlingar som avses i punkt 1 är straffbara när de inbegriper pornografiskt material som är avsett att föreställa ett barn som deltar i en handling med uttrycklig sexuell innebörd, om det inte kan fastställas att den person som föreställer barnet var äldre än arton år när bilden togs.

Artikel 4

Anstiftan, medhjälp, främjande och försök

1. Varje medlemsstat skall vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa att anstiftan och medhjälp till samt främjande av de brott som avses i artiklarna 2 och 3 är straffbara.
2. Varje medlemsstat skall vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa att försök att begå de gärningar som avses i artiklarna 2 och 3.1 a–c är straffbara.

Artikel 5

Påföljder och försvårande omständigheter

1. Varje medlemsstat skall vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa att de brott som avses i artikel 2, artikel 3.1 a–c och artikel 4 är belagda med effektiva, proportionerliga och avskräckande påföljder inbegripet ett maximistraff på minst fyra års fängelse och, när det gäller det brott som avses i artikel 3.1 d, minst ett års fängelse.
2. Utan att det påverkar ytterligare definitioner i medlemsstaternas lagstiftning, skall varje medlemsstat vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa att de brott som avses i artiklarna 2 a och 4 är belagda med ett maximistraff på minst åtta års fängelse om brotten
  - avser ett barn som är yngre än tio år, eller
  - utförs med särskild hänsynslöshet, eller
  - ger stora inkomster, eller
  - begås inom ramen för en kriminell organisation.
3. Utan att det påverkar ytterligare definitioner i medlemsstaternas lagstiftning, skall varje medlemsstat vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa att de brott som avses i artiklarna 2 b och 4 är belagda med ett maximistraff på minst åtta års fängelse om brotten
  - avser ett barn som är yngre än tio år, eller
  - utförs med särskild hänsynslöshet.
4. Utan att det påverkar ytterligare definitioner i medlemsstaternas lagstiftning, skall varje medlemsstat vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa att de brott som avses i artiklarna 3.1 a–c och 4 är belagda med ett maximistraff på minst åtta års fängelse om brotten

- innefattar utbildningar av ett barn som är yngre än tio år, eller
  - innefattar utbildningar av ett barn som utsätts för våld eller tvång, eller
  - ger stora inkomster, eller
  - begås inom ramen för en kriminell organisation.
5. Varje medlemsstat skall också överväga att införa tillfällig eller ständig avstängning av fysiska personer från utövande av yrkesverksamheter som hänför sig till tillsyn av barn när de har dömts för något av de brott som avses i artiklarna 2, 3 eller 4.

Artikel 6 *Juridiska personers ansvar*

1. Varje medlemsstat skall vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa att juridiska personer kan ställas till ansvar för brott som avses i artiklarna 2, 3 och 4 som till deras förmån begås av varje person som agerar antingen enskilt eller som en del av den juridiska personens organisation och har en ledande ställning inom den juridiska personens organisation grundad på
  - (a) befogenhet att företräda den juridiska personen, eller
  - (b) befogenhet att fatta beslut på den juridiska personens vägnar, eller
  - (c) befogenhet att utöva kontroll inom den juridiska personen.
2. Bortsett från de fall som redan anges i punkt 1 skall varje medlemsstat vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa att juridiska personer kan ställas till ansvar när brister i övervakning eller kontroll som skall utföras av en sådan person som avses i punkt 1 har gjort det möjligt för en person, som är underställd den juridiska personen, att begå ett brott som avses i artiklarna 2, 3 och 4 till förmån för den juridiska personen.
3. Den juridiska personens ansvar enligt punkterna 1 och 2 utesluter inte lagföring av fysiska personer som är gärningsmän, anstiftare eller medhjälpare till de brott som avses i artiklarna 2, 3, and 4.

Artikel 7 *Påföljder för juridiska personer*

Varje medlemsstat skall vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa att en juridisk person som har fällts till ansvar i enlighet med artikel 6 omfattas av effektiva, proportionerliga och avskräckande påföljder, som skall innefatta bötesstraff eller administrativa avgifter och som får innefatta andra påföljder, såsom

- a) fråntagande av rätt till offentliga förmåner eller stöd, eller
- b) tillfälligt eller permanent näringsförbud, eller
- c) rättslig övervakning, eller
- d) rättsligt beslut om upplösning av verksamheten, eller

e) tillfällig eller permanent stängning av inrättningar som har använts för att begå brottet.

Artikel 8 *Behörighet och åtal*

1. Varje medlemsstat skall vidta nödvändiga åtgärder för att fastställa sin behörighet när det gäller de brott som avses i artiklarna 2, 3 och 4 om
  - a) gärningen helt eller delvis begåtts på medlemsstatens territorium, eller
  - b) gärningsmannen är medborgare i medlemsstaten, eller
  - c) gärningarna begås till förmån för en juridisk person som är etablerad inom medlemsstatens territorium.
2. Varje medlemsstat får besluta att den inte kommer att tillämpa eller endast i särskilda fall eller under särskilda omständigheter kommer att tillämpa bestämmelserna om behörighet i punkt 1 b och c om brottet begås utanför dess territorium.
3. En medlemsstat som enligt sin lagstiftning inte utlämnar sina egna medborgare skall vidta nödvändiga åtgärder för att fastställa sin behörighet över och, i tillämpliga fall, lagföra ett brott som avses i artiklarna 2, 3 och 4 som har begåtts av dess egna medborgare utanför dess territorium.
4. Medlemsstater som beslutar att tillämpa bestämmelserna i punkt 2, skall underrätta rådets generalsekretariat och kommissionen om detta, i tillämpliga fall med uppgift om i vilka särskilda fall eller under vilka särskilda omständigheter som beslutet gäller.
5. I syfte att fastställa behörighet över ett brott som avses i artikel 3, skall brottet anses ha begåtts helt eller delvis inom en medlemsstats territorium, om brottet begås med hjälp av ett datasystem som tillträtts från den statens territorium, oavsett om själva datasystemet är beläget inom den statens territorium.

Artikel 9 *Brottsoffer*

Varje medlemsstat skall säkerställa att offer för brott som avses i detta rambeslut erhåller lämpligt rättsskydd och ställning i rättsliga förfaranden. Medlemsstaterna skall i synnerhet säkerställa att brottsutredningar och rättsliga förfaranden inte orsakar brottsoffer ytterligare skada.

Artikel 10 *Samarbete mellan medlemsstaterna*

1. I enlighet med tillämpliga konventioner, multilaterala eller bilaterala avtal eller arrangemang, skall medlemsstaterna ge varandra ömsesidig hjälp i största möjliga omfattning när det gäller rättsliga förfaranden som hänför sig till de brott som avses i detta rambeslut.
2. Om flera medlemsstater är behöriga att lagföra brott som avses i detta rambeslut, skall dessa stater rådfråga varandra i syfte att samordna sina åtgärder för att lagföra gärningen på ett effektivt sätt. Befintliga samarbetsmekanismer som sambandspersonerna och det europeiska rättsliga nätverket skall utnyttjas på lämpligt sätt.

3. För informationsutbyte som hänför sig till de brott som avses i artiklarna 2, 3 och 4, och i enlighet med regler om uppgiftsskydd, skall medlemsstaterna inrätta operativa kontaktpunkter eller utnyttja befintliga samarbetsmekanismer. Medlemsstaterna skall i synnerhet säkerställa att Europol, inom ramen för dess uppdrag, och de kontaktpunkter som anmälts enligt rådets beslut att bekämpa barnpornografi engageras till fullo.
4. Varje medlemsstat skall underrätta rådets generalsekretariat och kommissionen om den kontaktpunkt som utsetts för informationsutbyte om sexuell exploatering av barn och barnpornografi. Generalsekretariatet skall underrätta alla andra medlemsstater om de utsedda kontaktpunkterna.

Artikel 11
Genomförande

1. Medlemsstaterna skall senast den 31 december 2002 vidta nödvändiga åtgärder för att följa detta rambeslut.
2. Senast samma dag skall medlemsstaterna till rådets generalsekretariat och till kommissionen överlämna texten till de bestämmelser som införlivar de skyldigheter som de åläggs enligt detta rambeslut med deras nationella lagstiftning. Rådet skall senast den 30 juni 2004, på grundval av en rapport upprättad mot bakgrund av den information som medlemsstaterna lämnat och en skriftlig rapport från kommissionen, bedöma i vilken utsträckning medlemsstaterna har vidtagit nödvändiga åtgärder för att följa detta rambeslut.

Artikel 12
Ikraftträdande

Detta rambeslut träder i kraft samma dag som det offentliggörs i *Europeiska gemenskapernas officiella tidning*.

Utfärdat i Bryssel den

På rådets vägnar
Ordförande